

DESET ZÁKLADNÍCH PRAVIDEL ČESKÉ SPISOVNÉ VÝSLOVNOSTI

SAMOHLÁSKY

1. ZACHOVÁVAT KVALITU SAMOHLÁSEK

den, syn, dary		dan, sen, dery, dry
velebili		vlebili, velebele
ovoce		ovace, ovce
přijali	NIKOLIV	přali, přijeli
celopal		clpal, calapal
posvěť		posvit', pasvet'
pochovali		pachavali, pachvali

Správně a jasně vyslovovat samohlásky, nepolykat! Samohlásky jsou nositeli tónů a tvoří melodickou stránku slov.

2. DODRŽOVÁNÍ KVANTITY, DÉLKY SAMOHLÁSEK

rtů, ústa, třást, dál		rtu, usta, třas, dal
můj Bůh		muBu
Ježíš dává		Ježidava
blížící se svátky		bližci se svatky
mé jméno	NIKOLIV	memeno
přijímáš		přimaš
vidím, slyším, cítím, jím		vidim, slyšim, citim, jim
pravím vám		pravivam

Nezkracovat dlouhé samohlásky! Zvláště pozor na ty významotvorné
– mílí se x mylí se, dál x dal

3. DLOUHÁ SLOVA

přerozmanitá		přezmanitá
evangelium		evanglum
neporokovat		neprokovat
nevystižitelné	NIKOLIV	nestižitelné
přivalila		přilila
spolupracovali		spracovali
neporokovat		neprokovat

Dlouhá slova zachovat celá, **nevypouštět celé slabiky!** Dlouhá slova vnášejí do rytmu řeči příjemnou změnu, **nepospíchat s nimi, dát jim volnější rytmus.**

4. RÁZ (znázorněno čárkou)

jak í Kristus

bez útěchy

se Izák

NIKOLIV

od Otce, k Otcí, s Otcem

synům Izraele

v Egyptě, v Izraeli

po ohni, s okem

spolu ulehnou

jakyKristus

bezutěchy

sezák, sežák

odoce, kotci, sotcem, zotcem

synů mizraele, synuizraele

vegyptě, vizraeli

pohni, sokem

spolehnou

Slova začínající samohláskou se v proudu řeči vyslovují s tzv. rázem. Důsledně dbát na pauzy před spojkami a, ale. Jsou to pauzy nejen artikulační, ale i pauzy logické. Ráz se také používá ve slovech s předponami – přeúctíví, doúčit, poúliční atp., ráz se nepoužívá ve slovech přejatých – desiluze, reakce, vakuum, rekreace.

SOUHLÁSKY

5. PŘESNÁ A JASNÁ VÝSLOVNOST SOUHLÁSEK

h, l, j, m, v, b, d, r – vyžaduje opření do bránice a pečlivou artikulaci

všemohoucího Boha

šemoucíBoa

ubohý, bohulibými

uohý, bouliuými

jejího

NIKOLIV

jeho, jho

Hle, Hospodin

leospodí

z celého Judska, u jeho hlavy

celeucka, ujelavy

mé jho, Mojžíš, pověz jí to

meo, Možíš, pověsító

přijal, kojeneč

přál, konec

celopal, lehl

ceopa, le

Bůh, Duch

uch

obdivuhodný

odiodný

převěješ je

přeješje

mým milosrdenstvím

ímilostenství

volajícího

uoacího

Souhlásky h, l, j, m, v, b, d, r mezi samohláskami vyslovovat energičtěji a jasněji. Nepolykat souhlásky v tempu řeči, řeč zní nepěkně a ledabyle.

6. VYSLOVOVÁNÍ SOUHLÁSEK

NA ZAČÁTKU, UVNITŘ A NA KONCI SLOV

když, který, kdyby, však, vždyť

dyš, tery, kery, dyby, šak, dyť

hrot, hřeben, hřbitov

NIKOLIV

rot, řeben, řbitof,

vznášet, vrata, vlastnost, vrána

náše, rata, lasnos, rana

větší, kratší, dětský

ječí, kačí, jecký,

pust'te, buď'te, chod'te

puste, bujte, chote

7. ZDVOJENÁ VÝSLOVNOST STEJNÝCH SOUHLÁSEK UVNITŘ SLOV

poddaný, oddělit, bezzásadový
nejjasnější, peccce, racci
poddruh, nejjistější

NIKOLIV

podaný, odělit, bezzásadový
nejasnější, pece, raci
podruh, nejistější

Velmi pozorně, pečlivě a přitom nenásilně vyslovovat skupiny souhlásek. Jsou-li ve skupině znělá a neznělá souhláska, spodobují se (ros-sápal, ros-sypal, ot-tud), nesmějí splývat v jednu souhlásku tam, kde jsou ve švu složeného slova nebo v konci slova s příponou: zlom-me, broučci, racci, babičce.

8. VÝSLOVNOST SOUHLÁSEK NA ROZHRANÍ SLOV

deset tisíc
před domem, od domu
středem mořem, mám moc
v pyšném městě, k vám mluvil
mluvíš špatně, máš štěstí
jmenovat tohoto, nechal ladem
koupil losy, mávám mámě

NIKOLIV

desetisíc.
předomem, odomu
středemoře, mamoc
fpyšneměstě, kvámluvil
mluvíšpatně, mášťestí
menovatot, nechaladem
koupilosy, mavamamě

Dvě stejné souhlásky v mezisloví je třeba velmi zřetelně vyslovit, zejména tam, kde je i logický předěl – mezi podst. jm. a slovesem. Nejčastěji je skupina m-m, je to dáno povahou koncovek českého skloňování a časování.

9. SYKAVKY NA ROZHRANÍ SLOV

Ježíš se
miluješ život
vás ze synagogy
vás zabije
když se
až se utiší
Proč se ptáš? Otec čeká.

NIKOLIV

Ježíse
miluje život
váze synagogy
vázabije
gdyse
ase utiší
Proceptáš? Otečeká

Pozor nesmazávat hranice mezi slovy!

10. PŘEDLOŽKY

pro naše vykoupení
vzal **při** večeři **do** svých rukou
probouzí ochotu **ke** smíření
na tuto svou rodinu
ve společenství víry

NIKOLIV

pro **na**še vykoupení
vzal při **ve**čeři do **svých** rukou
probouzí ochotu ke **smí**ření
na **tu**to svou rodinu
ve **spo**lečenství víry

Čeština má přízvuk vždy na první slabice slova nebo slovního spojení - spojení slabičné předložky s následujícím slovem do jednoho rytmického celku. Slabičná předložka vyslovená jako jeden celek s následujícím slovem je potom vždy přízvučná. Přízvučnost vytváří vnitřní rytmus každého jazyka.

Kdo z lidí může poznat Boží úmysly, kdo pochopí, co chce Pán? Myšlenky smrtelníků jsou totiž nejisté a naše záměry vratké. Vždyť porušitelné tělo duši zatěžuje a pozemský příbytek utlačuje mysl plnou starostí. S námahou luštíme smysl pozemských věcí, nesnadno nalézáme to, co je nejvšednější. Kdo může vyzkoumat to, co je v nebi? Kdo poznal tvou vůli, když jsi mu nedal moudrost a z výšin neposlal svého svatého ducha? A tak se upravilo chování těch, kdo jsou na zemi, lidé se naučili, co je ti milé, a moudrostí se zachránili.

Čtení z listu svatého apoštola Pavla Filemonovi. Flm 9b – 10.12 - 17

Mluví to Pavel, stařec, a nyní vězeň pro Krista Ježíše. Prosím tě za svého syna, kterému jsem dal život tady v žaláři, Onezima. Posílám ti ho nazpátek, (přijmi ho,) jako by to bylo moje vlastní srdce. Nejraději bych si ho nechal u sebe, aby mi sloužil místo tebe tady ve vězení, které snáším pro hlásání evangelia. Ale nechtěl jsem nic udělat bez tvého souhlasu, aby tvůj dobrý skutek nevypadal jako vynucený, nýbrž byl dobrovolný. Vždyť snad proto ti byl vzat na čas, abys ho dostal nazpátek navždycky, ne už jako otroka, ale jako něco více než otroka: jako drahého bratra. Když i mně je tolik milý, jak teprve tobě, jako člověk i jako křesťan. Jsi-li tedy přesvědčen, že já a ty patříme k sobě, přijmi ho, jako bych to byl já sám.